

БУРЯАД ҮНЭН

УМ МААНИ БАДМАЭХ КУМ

“ҮДЭР БУРИИН ДАЯАН БИСАЛГАЛАЙ УНШАЛГА” ТУХАЙ ТИНЛЭЙ БАГШЫН ТАЙЛБАРИ ЛАМ-РИМ

(Урдахи хэвэгийн 1996 оной 31-нэй дугаарта)

Багшаяа шүтэн хүндэлхэ бүтээл болбол бүхүү бэлэл туйлалтануудай үндэшэн мүн. Энэ бүтээл дам саашаа үшөө хоёр бүтээлээ бүридэдэг гээл, номойнгоо багшада этигэл бисалгаха болоод, номойнгоо багшада хүндэлхэл бисалгаха бүтээлнүүд болоно. Энэ хоёр бүтээл бисалгахадтай, адис өөрөө зүндөө ерэжэ байха.

Энээнтэй холбоотой нэгэ шүлэг уншаанууб:

Сарьдагай нюрууда санан
ехэшье байг,
Наранай тудаагүй haas,
сэбдээрээл үлэхэ,
Элшээз эльгээж,
хайлуулаагүй haas,
Найрамай унан яагаад
горхолхб?

Багшынтнай адис ехэшье
байг,
Этигэлэйнгээ элшээр
жэгнээж,
Хүндэхэлэйнгээ ольноор
орёогоогүй болтнай,
Адис аршаандань яагаад
хүртэхэб?

Номойтнай багша юрыншие хүн haas, этигэл хүндэд хэлтэй гөөр хандахадаттай, үсчэдэг шэлдэл адляар, багшатай танай Бурхан болохо, адис хүртөөхэ гэжэ сэдхэгты. Багшадаа этигэхэ, багшаяа хүндэлхэ бисалгал бүтээл тухай нургаалнуудаа энээгээр түгэсхэебди.

ХҮМҮҮНЭЙ ЭРДЭНИ ШУХАГ ТҮРЭЛ

“Сүлөө ушарал бүрилдэхэн хүмүүний юртэмсээд амиадарх гээш гүн үдхатай хоморой шухаг үзэгдэл мүн. Хүмүүний юртэмсээд амиадархын гүн үдэхэдээр үүнигүйгээр шууд баримталжа ябахымни тул энээниие ойлгохыемни үршөөн соёрхо”

Номойтнай багшатай ушаржа, нургаалыен шагнахадаал, Бурхан болошодог бэш юм. Тийхин тул таанад өөхэдэөшье зарим тэды оролдох болонот. Тон түрүн хэшээл зориг хэрэгтэй. Иймэ хэшээлтэй боложын тул хүн

түрэлэй эрдэни шухаг байхые ойлгохо шухада. Энээниие ойлгохын тулд урдан багшадаа шүтэн хүндэлхэ бисалгал хэхэндэл адляар, хүн түрэлэй эрдэни шухаг байхан тухай бисалгал хэхэ хэрэгтэй.

Даяан бисалгал болбол манай оюун сэдхэлэе норихо зэбсэг болоно. Даяан бисалгал түбэд хэлэндэ “Тан” гэхэн үгөөр нэрлэгдэдэг, “дүтэ”, “танил” гэхэн сэхэх удхатай юм. Тиймээд даяан бисалгал юумын зүбшоехэн, дэмбэрэлтэй найн бодолдо “дүтэ”, “танил” болгохо зорилготой.

Оюун сэдхэлээ мүнөө дэлбэлжэ үзээ haas, зүрюү, муу бодолдо дүтэ байхыен харахат.

Тииин сэдхэлээ арюудхадаа тулд даяан бисалгал хэхэ хэрэгтэй.

Хоёр зүйл даяан бисалгал бий юм. Нэгэдхэеэр, бодолоо нэгэ шэгэлээр шууд залан, түблэрүүлхэ бисалгал мун. Нэгэ шэгэлэлтэй бисалгал ухаан бодолыетнай тодоруулан эршэдхэдэг, тон тодоор шүүмжэлхэ, шэнжэлхэ шадабар хүмүүжүүлдэг байх юм. Шамадха (буряадаар, самади) гээш одоол тэрэ нэгэ шэгэлэлтэй даяан бисалгал болоно бшуу. Шамадха бэелүүлхэ талаар тусхай нургаал заабаринууд бий юм. Эдээ заабаринуудые баримталан, нэгэ шэгэлэлтэй бисалгал үнэн хэшээлтэйгээр

шэнжэлхы даяан бисалгахадаа, бидэнэр тон бэрхэбди. Жэшээн, хэннэгэн: “Татимэтиимэ яндан хүнта”, - гээ Ѯн гээ. Хэлээшэнь та хадуужаа абабат. Сагшье үнгэрөөдхүү. Гэбэшье хэлээшэн нанаандатны үе-үе болоод лэ орох юм. Тийгэж байтар тэрэхүнтнайтани дахин лэтиимэимэ гэжэ хэлэжэхрхиг даа. Таанад бүри тодожо абаад: “Харыт энээние, урда тээнь намайе элдэбээр хэлээ нэн. Мүнөө дахин мухарюулжа байна. Яагаа үүрхэй юм, тэрээндэл баануулхагүй. Байза даа”, - гэхэшээн, шүү-шүүнээр, уламжээр уурлажа, бүри хамсыгаа шуухаа нааша бодохот. Энэ мэтын

Энэ ушаргаа сэдхэлнай тон түргэнээр хөмөршодог. “Мүнөөдэр сухадажа ядааб даа”, - гэжэ гомдохо хүн байдаггүй. Нэгэ мэдэхэдээл, гани галаб, уни тоонон болотор хэрүүл үүдхэнхэй байдагта.

Зүрюу, муу бодолнууд юундэ, тиймэл haas, түргэнээр, бүри зүндөө орожо ерэдэг бэ, харин дэмбэрэлтэй найн бодолнуудые үүсчэхэн амар бэшэ байдаг бэ? Ухаан бодолоймнай үндэхеөроо харанхы мунхаг байханнаа, сухал, атаархал, хурисал мэтын нүгэл хилэнсэдээ дараагашааннаа бэшэ, харин муу харша бодолнуудай сэдхэлдэмнай дүтэ дадал болошонон ушаргаа иимэ алгасал үзэгдэдэг гэжэ Бурхан шажан дурсагдагша асуудалда харюусадаг. Мүн бэлигүүн бодолой бидэндэ дутагдажа, мунхагтаа булагдаан ушарнай энэ талаар тон шухала нүхэсэл болоно. Боди мүрэй эхин шатада мунхагхаа налаажа бирагдахагүй. Зүрюу харша бодолнуудхаа хахасаха ябадал түрүүшүн алхам болох ёнотой.

Бээлүүлбэл, хүнүүд гурбан жэлэй туршада шамадхадаа (самадида) хүрэдэг байх юм. Шамадхада хүрэхэнэй эсэстэ таанад саг үргэлжлийн жаргалай мэдэрэл эдлэхэт. Тэрэниие юрын жаргалтай жэшэхээршие бэшэ юм. Тиймэээл Бурхан багша: “Жаргалын өөрөө гадна бэшэ, харин өөрингтоо досоо бэдэрэгтэй”, - гэжэ хэлээн гүй даа.

Шамадхада хүрэөнцөгүй нэн гэлэйт, зүгөр жэлэй туршада даяан бисалгал хэхэн байбал досоотнай тайбан болохо. Шамадхада бээлүүлхэн тул бүтээлшэ табан алдуу, шамадхын юнэн шата, шатаана нүгөө шатада гарахада, туналдаг зургаан хүсэ, дүрбэн нарижуулга гэхэ мэтын мэдэхэ шухала. Шамадхада бээлүүлхэн тусхай нургаалнууд бий юм. Дуратай хаатнай, хожом тандаа айдаахаа байхаб.

Дэлбэлэн шэнжэлхы (аналитическе) даяан бисалгал юун болоно? Энэ бисалгалай хоёрдохи зүйл мун. Зүрюу, харша бодолнуудхаа набагшатуулан, дэлбэлэн

шүүмжэлэлдэ, дэлбэлэн шэнжэлхы даяан бисалгалаа бидэ тоньшье бэрхэбди даа. Энээндээ боложо, бидэ өөрингөөл толгойдо таряа татаха, түбэгүүдээ улам олон болгоно хо юмбиidi. Энэйнай зүрюу харша зорилготой дэлбэлэн шэнжэлхы даяан бисалгал гээшэ.

Зүгөөр бидэ хүн боложо түрэхэн хадаа дэмбэрэлтэй найн дэлбэлэн шэнжэлхы даяан бисалгахаа ёхонтоби. Дэмбэрэлтэйдаяан шамадараар хэдэг болобол, дайсаднайшье таанда энэрхы зоолэн болохо. Дэлбэлэн шэнжэлхы дэмбэрэлтэй даяанай тухаар бидэ энэрэл, нигүүлэсхэл, хэшээл зориг, энэ наанай тогтууригүй, мүнхэ буса, үхэлтэ байханиие ойлголго гэхэ мэтын хайн шанарнуудые байгуулж шадахади.

Англи хэлэндээ
Б. ДОНДОКОВОЙ
оршуулханиие
Н. БАДМАРИНЧИНОВ
буряадшалаа.

ТОДХОР ЗАЙПУЧУЛГАША ДАРА ЭХЫН МАГТААЛ

Байгаша оной июниин 15-16-да буряад литээр зунаи эхин нарын 30-ний үдэр дабхарлаха, амаралтын үдэрнуудтэ тудаа юм. Июниин 15-да Ивалгын дасанай үдэридагшадтай урид тайлагдана хэлсээгээр “Арья-Баала” нэгэдэлэй 30 гаран гэшүүд дасанай зошод буудалай танхим соо Ногоон Дара Эхын маанин бүтээбэ.

Энэ үдэрэй үдэшэ Еши-Лодой римбүүшэ маанин болохо гэртээ арьяа баалынхидай гүйлэрээр заларжа, нүзэгтэнэй үсчээлэе найшаан дэмжэхэнээ мэдүүлээд, “Этигэл” уншаажа, буюн үйлдэгшэдтэ хамт тарнинуудые, Ногоон Дара Эхын магтаалые дабтальсаа. Өөрингөө бэшэ, бусадай аша түнчдээ номоо зориулаага гэжэ римбүүшэ багшия захажа. Тийн маанин бүхэли нүнеэрээ үргэлжэлхэдээ, июниин 16-ийн гүйненэй 7 саг хүрээлтэ Ногоон Дара Эхын магтаал 108 дахин дабтагдаба.

ДАИНАН-ДОНДУБ, “Арья-Баалын” эдэххитэн.

ХОХИДОГШОДТО ТУНЛАЯЛ!

Хүрэтер зөөгөө. Галба нютагай зайнаа Сергей Баторов зоноо суглуулаад, галнаа хохидогшодто туналхаяа ерээ. Улбагай хажуудахи эрдэм шэнжэлэгшэдэй Солнечный посёлок мун лэ дуунаан шатаа. Улбагайда үндэр нахатай 4 хүн гал соо нахаа бараа. Айлнуудай олон мал, гахайнууд наалаа, гансал үхэрүүд гаража шадаа. Зоний зөөри, хубсаан дуунаан шаташоо. 190 хүн гэрэгүй үлөө, тэрэ тоодо Улбагайда 87 хүн.

Гэр баригдаха болоо. Тунхэндэ байгуулагдана туналамжын жасада 110 миллион түхэриг ороод байна.

Гэбэшье үшөөл ехэ туналамжа хэрэгтэй. Республикин газетэнүүдээ Тунхэнэй аймагай захиргаанай, национальна паркын дирекции, Тунхэн нютагайхидай эблэлтэй түймэрхеэ хохидогшодто туналхаа гүйтгэлтэй хандалга толилогдоо нэн.

Хуралай нүүлээр залуу аад.

Кырен, улица Ленина, 105, отдел социальной защиты, тел. 91-2-24.

Кырен, отделение Сбербанка N 2432, р/с 529, N 600164125, фонд помощи жертвам пожара.

Улаан-Үдээд иимэ хаягаар хандахада болохо: пр. Победы, 18, кооперативна техникум.

Тува хүргэгшэдтэ соглашагүй буюн оршохо болтгой!

Н. ДАБАЕВ.

ЗОНХОБОДО МАГТААЛ

Табан бурхадай мэгзэмье зохёогшо,
Тахил, амитанай буян сарагша,
Шажан бүхэнэй хуули баригша,
Шанга сэбэр журам сашигша.

Амитан бүхэнэй оройн шэмэг болгон,
Арюун найхан номой алдартай
Судар тарниин шажангые баригша,
Солбон бодо Зонхободо мүргэмэй.

Арья-Баала Ум Маани Бадмээ Хум
Арья-Баала Ум Маани Бадмээ Хум
Арья-Баала Ум Маани Бадмээ Хум

Шара малгайтай дүрим сахин,
Шанга номой нургаал шалгагша,
Ариг сэбэр дүрим залгагша,
Алтан үзэгөөр номоо барлагша.

Амитан бүхэнэй оройн шэмэг болгон,
Арюун найхан номой алдартай
Судар тарниин шажангые баригша
Солбон бодо Зонхободо мүргэмэй.

Соодой ламын түрэхөөр 150 жэлэй ойдо

БАРГАЖАНАЙ ГЭГЭЭН

Байгал далайн урда тээ
Бархан уулын хормойдо
Буряад хүнэй бүлэдэ
баргажанай гэгээн түрэхэн
юм.

Солсогшын Соодойн
хүбүүн
Сэдэн гэжэ нэртэй
Сэсэн, түргэн ухаатай
Сэбэр үндэр бээтэй һэн.

Зүн табин жэлэй тэндэ
Зобожо ябаан бүлэдэ
Зүрхайша, үзэлшэ шедитэй
Золтой хүбүүн түрэхэн юм.

Үндэр түрэлтэ лама,
Үгээн эсэгмийн үеэлэ,
Үнгэрэн жэлнүүдэ
маргагдангүй

Уг гарбаллаа суурхуулна.
Баргажанай гэгээн Сэдэн
Бүхы дэлхэйе хараа,
Бурхан багшын үршееөлөөр
Буряадта хубилгаан түрэе.

Нарата Индинин зүгнээ
Нугардаг уян ёгоозор,
Нагарджунаагай хубилгаан
Налгай Буряадта түрэе
бшуу!

Совет засагай үедэ
Сабай аша хүбүүнинь
Соодойн Сэдэнэй хубсаные
Сахижка адуулжа ябаа юм.

Үндэр түрэлтэ Сэдэнэй
Үндэные саашань
дамжуулхыен
Бальжамаа басагандaa

захижка,
Бана-сахижыен даалгаба.
Баргажан нюотаг найхан даа,
Баатарлиг хүбүүдээр олон
юм,

Гэр бүлэ, айл аймагаараа
Гэгээн ламын найрта
морилоё.

Саг хатуу болобошье,
Салингаа абаахая
болибошье,
Соодойн Сэдэнэй
дурасхаалда
Сагаан эдеэгээ дэлгээ!
Бальжама АЮШИНА,
Соодойн Сэдэнэй аша
басаган,
ажалай ветеран.

ЭТИГЭЛЭЙ ХАМБЫН МУНХЭ ЗАХЯА

Оронгын баруун бээдэ Культурагэжэ буусада
Шагдар Хоршон бурханда зориулагдаан
Индаалин дуган байгшиа онай майн 1-дэ
рамнайлагдаа. Еши-Лодой римбүүшэ өөрынгөө
талаа Тэмдэглэгдээдэй байхан.
Сагалган ехэнхидээ февраль,
марц нарада болодог. Энэ үедэ
идэб хурал мүргэл хэгдэдэг,
хүмүүнэй нюотагай зоноор энэ шадархи Бага-
шадэр хадада гаража, обоо тахяа.
Арамнай үргээн үдэртөө Еши-Лодой
имбүүшэ нюотагай зоноор энэ шадархи Бага-
шадэр хадада гаража, обоо тахяа.
Аяланай барилгада Соёл Санданов модо

отолжо, буулгаан байна. Даба Базаров, Цыбик
Бальжинимаев, Валерий Раднаев торхыень табяа,
Дугаржап Цыренов, Бальжинима Будаев сонхи,
үүдэнүүдьен тааруулаа. Эндэхи фермын
хаалишад, үхэршэд шэрдээ, сагадаа. Фермы
даагшиа Бутыску Ринчинова дуганиие саг үргэлжэ
харуулж, тахилыен занажа, дүйсэн үдэрнуудтэ
зула бадаргажа байха.

Ц.-Д. ЦЫДЕНОВ,
Оронгын үзэгтэнэй
бүлгэмэй түрүүлгэшэ.

Б.Д. Дандарон
Черная

тетрадь

САНКТ-ПЕТЕРБУРГЫН
дасанай хэблэл 1995 ондо Бидья
Дандароной "99 писем о
буддизме и любви" гэхэн онсо
нонин ном гаргаа һэн. Энэл
жэлдэ тус хэблэл мүн лэ тус
авторай "Чёрная тетрадь. О
Четырёх Благородных Истинах
Будды" гэхэн ном хэблэбэ.

"Чёрная тетрадь" гэхэн
зохёолые Бидья Дандарон
Кабанскин районой
Выдриндэхи ниитэ журамай
лагерьта 1973-1974 онуудтэ бэшээ
юм. Буддын шажантанай бүлгэм
байгууланай түлөө Буряадай
элитэ түбэшдээ эрдэмтэ Б.
Дандарон 1972 онай намар
баришалагдаад, табан жэлээр
эрхээз ханагддэ һэн.

Ихүүшшигээ энэ зохёолые
эрдэмтэ 1973 онай мартаин 8-да
96 июортай хара дэбтэр соо
бэшээз захалан байна. 1974
оной июнь соо нэгэ хара
ханаатан энэдэбтэрьен тусхай
албатанда дамжуулжархёо һэн.

Талаан боложо, энэ дэбтэр
КГБ-гэй дансанууд соо бүтэн
байж, журналист В. Бараев
тэрэниие абажа шадаа юм. Энэ
зохёолой гурбан хубин
түрүүшүнхинь "Буддийский
мир" альманахай 1-дэхидугаарта
толилогдоо һэн.

Шэнэр хэблэгдэхэн
номой оршолые
Дандароной шаби В.
Монглевич бэшээ. Энэ
ном 2000 хэхэгээр гарсаа.

Хүн бүхэн жаргаха
хүсэлэнтэй байдагшье
хаа, үйлын үреэр
оршолондо зөвлөн
эдлэхэ хубитай гээшэ
бэзэ. Дэлхэйн түүхэдэ
бүри эртэ урдын
Египедээ эхилээд, улас
түрын ударидаагшад,
хаашуул эзэлдэг энэ
байдалаа тогтууритай
мүнхэ болгох гэжэ
оролдодог байгаа. Энэ
зорилгоор Хеопсын
алдарты пирамидашье

бодхоогдоон байна. Тээд
хожомойшье үедэ иимэрхүү
түсэбүүд албатан зоной шуна,
хүлхээр түлэгдэдэг һэн.

Иим юумэн юундэ болодог
байгааб гэхэдэ, түрын
ударидаагшад олонхидоо бусадай
аша түнхэе харадаггүй, нүгэл
хилэнсэдээ дийлдэжэ, гансал
бэзэ мүнхэлхые оролдодог
байгаа. Иимэ буруу байдалые
зүрижэ, дэлхэйн түүхэдэ олон
хубисхалнууд болоходоо, ниитэ
олоной байдалые улам
доройтуулдаг һэн.

Мүнхэнэймийнай байдал хэдэ
хүндэ, бидэндэ зохисогүй гэжэ
нанагдабашье, бидэ үйлигээ
үреэр энэ оронд, энэ засагай
үедэ түрэхэ зэргээдэй байгаабди
гэжэ Б.Дандароной ном ушад
байхадаа, ойлгохоор.Өөрынгээ,
арад түмэнэнгээ ниитын үйли
үри, нүгэлээ эдлэхэ ёнотай
бшуу.

"Зохисогүй ниитын
байгуулалтын олонхи эрхэтдэ
тэсшэгүй боломсоорла, хатаан
ярын хальхандал, могоин
зулмажа унаан архандал, энэ
байгуулалта хандаран наладаг,"
- гэжэ Б.Дандарон манай сагые
тэрэ үедэ. нэйтэ хараандал
мэргэнээр бэшээ.

БУДДЫН ШАЖАНАЙ НЭРЭ ТОМЬЁОНУУД

Буддийские праздники.
Буддын шажанай арба гаран
шадэрнүүдэ Сагаалганаа
идэ, монгол литээр жэлэй
тишада Тэмдэглэгдээдэй байхан.
Сагалган ехэнхидээ февраль,
марц нарада болодог. Энэ үедэ
идэб хурал мүргэл хэгдэдэг,
хүмүүнэй нюотагай зоноор энэ шадархи Бага-
шадэр хадада гаража, обоо тахяа.
Арамнай үргээн үдэртөө Еши-Лодой
имбүүшэ нюотагай зоноор энэ шадархи Бага-
шадэр хадада гаража, обоо тахяа.

Буддийские учебные
заведения. "Буддын шажанай
хуреэлэн" гэдэг дээдэ нургуули
Улаан-Баатарта байгуулагдаад,
1971 ондо эхилэн, мэргэжэлтэ
ламанарые бэлдэдэг. Хэдэн
бүряд ламанар тэндэ дүүргэн. 1991 ондо
Иваагын дасанай дэргэдэ бүддийн
шажанай нээгдээд, мүнөө тэндэ
зуугаад хүн нуража байдаг.
Зарим дасануудай (жэшэнэ,
Агын дасанай) дэргэдэ бүддийн
шажанай эхин, дунда
нургуулинууд хүдэлдэг. Урданы
дасанай нургуулида нуралга
гурбан шататай байхан. Зарим
хубаргуудай эхин шатын
нургуули дүүргээд, гэртээ
бусахадан болохо байгаа.
Хоёрдохи шатын нургуулида

үзэхэ предмедууд олошордог,
тэрэ тоодо гүн ухаан (философи)
үзэгдээ эхилдэг һэн.
Үсөөнхидын дээдэ шатын
нургуулида нурад, гэвшэ, габжа
гэхэн изэр зэргэдэ хүртэдэг
бэлэй. Эгээл бэлгитэйшүүлийн
нургуулияа саашан
үргэлжэлүүлэн, философи,
медицине, теологии (шажанай
суртаал) болон астрономиин
зарим орёо асуудалнуудые
шудалжа орлог байгаа. Мүн
тусхай дасангуудта цанид гэжэ
дээдэ нургуулинууд байгаа.
Тэндэ шажанай сургаал болон
гүн ухаагаар, логико болон одон
тэнгэриин судлаалаар эрдэмтэд
бэлдэгдэдэг, хаарамба,
дооромбо гэхэн дээдэ нээр
зэрэнүүдэг хүртэдэг һэн.

Буддийский храм в Санкт-
Петербурге. Энэ болబол
Европод баригдаан эгээ
тишада ламанар тэндэ дүүргэн. 1991 ондо
Иваагын дасанай II Николайнаа
зүбшээл абаад, буряд, монгол,
хальмагуудаа мүнгэ сутлуулжа,
мүн XIII Дэлдэл-ламын үргээн
мүнгэ оруулалсан, 1910-1915
онуудтаа энэ сүмэ барюулжан юм.
Хубисхал болон эрхэтэнэй
дайнай үедэ тэрэ тоногдоожо,
хүдэхээ болёд байтараа, 1924
ондо нэргээгдээд, 1935 он
хүрэтэр хүдээлээ. Тэрэ онай
намар ламанарын хуули бусаар
хамалтанаа абаад, энэ сүмэ

хаагдаан юм. 1938 ондо тэрэ
гүрэнэй зөори болгодаад, эдлэл
хэрэгслэлүүдийн музейд угтээ
һэн. 1989 ондо тэрэниие буддын
шажантадаа бусаахаа гэхэн
шиидхээрий абаад, энэ 1991
ондол хүсэндэ ороо юм.

Буддолог - светский
исследователь буддийской
религии. Россияда В. Васильев, И.
Минаев, Ф. Щербатской, Г.
Ольденберг гэхэ зэргүү томо
эрдэмтэд буддын шажан
шэнжэлэж, олонномхэлбүлжэн.
Совет үедэ олон буддологууда
урган гарсаа. Жэшэнэй, Буряадта
Б. Дандарон, К. Герасимова, Б.
Семичев, Р. Пубаев, Н. Абаев, Л.
Абаева, В. Пупышев, С.
Нестеркин, С. Лепехов гэхэ
зэргүү буддологуудаа ургаан
байна.

Булакский дацан - дацан,
обслуживавший в основном
сартулов. Энэ дасан 1805 ондо
Ухэр-Чулуу нюотагай эхинэ
баригдаан. XX зуунай эхеэр
тэндэ арба гаран дасан дутанууд
бии байжа, гурбан зуугаад
ламанар хурал мүргэлдэ
хабаададаа байнаа гэдэг. Цанид
шойрын дасантай, хуралтай
байхан. Дээдэйн эрдэмтэй
ламанарын байгаа. Жэшэнэй,
Мархах дооромбо олон ном
бэшэнэн, оршуулжан,
Петербургын буддын сүмэн маяг
гёөлтээ эрхилжэ хүүлэнэн.
Аграмба Данзан-Еши гэжэ ехэ

лүйжэншэ (жоодшо) лама
байхан.Хамалгандаяжарцаа
хэдэн жэлэй туршада Яруунын
Гүндээ нуугаад, үндэр нахатай
болово мүнхэрээ гэжэ унинэй
багша Т. Менжегийн бэшэнэ.

Бумба I - 1) священный сосуд;
кувшин, ваза; 2) могильная
насыпь, курган. Жэшэнэй,
гэгээн түрэлт санаартан субарга
бариха газарые арюудхадаада,
тэндэ бумба нюудаг юм.

Бумба II - монахия. Зарим
номдо эхинэр санаартан гэхэ гү,
али гэлэнимаа энэ үгээр
тэмдэглээн байдаг. Жэшэнэй,
"Ламын үтээ бумба галзуурба"
гэхэн хошио үгээр тэрэ удхараа
хэрэглэгдээн байна.

Бумчим - религиозная книга.
Ури хүүгээ үбшэн зоболонгүй,
ута нахатай, саг зуурын
башадгүй байлахын үүдэнхээ
айладгагдадаг.

Бунхан - (санскр. пушня) -
добродетель. "Буян" гэхэн
удхатай энэ ланза үгэ бурханай
номдо дайралдадаг, мүн хүнэй
нэрэ болодог.

Бунхан - усынальница,
четыреугольная часовня.

Заримдаа энээндие "мунхан,
бумхан" гэжэшье бэшэдэг. Нана
бараан ехэ санаартанай, мүн
заримдаа бусадын хууудаа
шарханай хадагалагдадаг.

(Ургэлжэлэлийн хожом
гараха

ПОНЕДЕЛЬНИК, 1 ИЮЛЯ

Канал ОРТ

7.00 Телеустро
9.40, 22.50 Президентские выборы-96
10.00, 13.00, 16.00, 00.50 Новости
10.10, 19.20 "Секрет тропиканки"
11.00 Что? Где? Когда?
12.15 Человек и закон
12.40, 16.45 Марафон-15
13.10 В эфире ГТРК "Мир"
13.50 Фильм "Всё будет хорошо"
16.40 Мультфильм
16.15 Пресс-экспресс
16.20 Мультфильм
17.00 Звёздный час
17.40 Элан и ребята
18.05 Джэм
18.30 Семь дней спорта
19.00 Новости
20.10 Час пик
20.35 Сериял "Под знаком Скорпиона" 1 с.
21.45 Спокойной ночи, малыши!
22.00 Время
22.55 "Под знаком Скорпиона" 2 с.
00.05 Тема
01.10 "Всё, что возьму я с собой..." (До 03.05)

Канал "Россия"

8.15 Утренний экспресс
8.45 Выборы-96
9.00 Вести
9.15 Деловая Россия
9.40 Выборы-96
9.55 Время деловых людей
10.05 Русское лото.
10.45 Санта-Барбара
11.35 Документальный фильм "Братство"
12.05 Эй, ухнем!
12.20 Мультфильм
12.30 Голосуй и победиши!
12.45 Мультфильм
13.00 Вести
13.20 Магазин недвижимости
13.25 Мультсериал
13.50 Выборы-96. Г. Зюганов
13.55 Мультфильм
14.05 Художественный фильм "Мой лучший друг - генерал Василий, сын Иосифа"
15.50 Деловой автограф
16.00 Вести
16.20 Иванов, Петров, Сидоров и др.
17.15 Деловая Россия
Бурятское телевидение
17.40 "Династия" 59 с.

18.30 Байгаль
18.45 Курьер
19.00 Кандидат в депутаты Народного Хурала Михаэль И. В. (Зареченский избирательный округ)
19.20 Ая-ганга. Шаманская поэзия
19.45 Избирком сообщает
19.55 Байкал
20.10 Время выбора. Ельцин Б. Н.
20.30 Время выбора. Зюганов Г. А.

Россия

21.00 Вести
21.25 Выборы-96
21.50 Санта-Барбара
22.30 От форте до пьяно
22.55 Выборы-96
23.15 Детектив по понедельникам "Разыскивается особо опасный преступник"
00.55 Выборы-96. Г. Зюганов
01.00 Вести
01.35 Музыка всех поколений

ВТОРНИК, 2

ОРТ

7.00 Телеустро
10.00, 13.00, 16.00, 00.50 Новости
10.15, 19.20 "Секрет тропиканки"
11.05 В мире животных
11.40 Смехопанорама
12.10 Мультфильм
13.10 В эфире ГТРК "Мир"
13.50 Фильм "Повесть непогашенной луны"
15.15 Мультфильм
15.25 Любовь с первого взгляда
16.15 Пресс-экспресс
16.20 Рыцарь - отважное сердце
16.45 Кварьете "Весёлая квампания"
16.55 Мультитроллия
17.10 "Волшебный мир, или Синема"
17.40 Элан и ребята
18.05 До 16 и старше...
18.30 Семь дней спорта
19.00 Новости
20.10 Час пик
20.40 "Под знаком Скорпиона" 3 с.
21.45 Спокойной ночи, малыши!
22.00 Время
22.45 "Под знаком Скорпиона" 4 с.
00.00 До и после...
01.15 "Тот самый Мюнхгаузен" 1, 2 с.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

02.20 Встреча с музыкой Дунаевского (до 03.20) **Россия**
8.30 Утренний экспресс
9.00 Вести
9.15 Деловая Россия
9.45 Время деловых людей
9.55 Музыка всех поколений
10.10 Санта-Барбара
13.00 Вести
13.20 Магазин недвижимости
13.25 Л-клуб
14.10 Деловой автограф
14.20 Ретро-шлягер
14.50 Мультсериал
15.20 Иванов, Петров, Сидоров и др.
16.00 Вести
16.20 Эй, ухнем
16.35 Деловая Россия
17.00 Россия в лицах
17.15 Там-там новости
17.30 Весёлый ветер

Бурятское телевидение

17.45 Династия. 60 с.
18.40 Сагай хурдэ (Дела фермерские)
19.15 Байгаль
19.30 Курьер
19.40 Видеоканал "Пульс"
20.25 Избирком сообщает
20.35 Байкал
20.50 Курьер-2
Россия
21.00 Вести
21.25 Санта-Барбара
22.20 Джентльмен-шоу
22.55 Фильм "Основной инстинкт"
01.00 Вести
01.35 Любимые комедии "Кавказская пленница, или новые приключения Шурика"

СРЕДА, 3

ОРТ

7.00 Телеустро
9.00 "Тропиканка" рассказывает свои секреты
10.15, 16.00, 22.00, 02.00, 04.00, 04.30, 05.00, 05.30 Новости
10.30 "Тропиканка" рассказывает свои секреты
12.50 Фильм "Кто скажет, что Россия уснула?"
13.25 Фильм-спектакль Государственного академического театра имени Евгения Вахтангова "Варшавская мелодия"
15.25 Пётр София Ротари
16.20 "Хованщина" в Большом
17.20 Футбол на родине Футбола. "Евро-96"
18.15 Парижские тайны Э. Рязанова. Робер Оссейн
19.00 Новости
19.25 Фильм "Зеркало для героя" 1, 2 с.
21.45 Спокойной ночи, малыши!
22.30 "Юнона и авось" Фильм-спектакль Московского театра "Ленком"
00.00 Новости
00.20 Приключенческий фильм "Экипаж"
02.55 Фильм "Звездапленительного счастья"
04.00 Время
04.45 "Звезда пленительного счастья" **Россия**
9.00 Вести
9.15 Мультфильм
9.45 Время деловых людей
9.55 Худ. фильм "Пропал друг"
11.05 Санта-Барбара
11.55 Мультфильм
13.00 Вести
13.20 Деловой автограф
13.30 Худ. фильм "Дом, который построил Свифт"
15.50 Эксклюзив
16.00 Вести
16.20 Магазин недвижимости
16.25 Доброе утро!

Бурятское телевидение

17.20 Видеоконцерт "Алтанэлхэйн жама ёхор..."
17.55 К 60-летию ГАИ
18.25 Байгаль
18.40 Курьер
18.50 Бурятия поэтическая. Поэт Б. Жанчиков
19.20 "Ракурс" представляет: Бал выпускников ВУЗ-ов города Рок-линния-96
20.35 Байкал
20.50 Курьер-2
Россия
21.00 Вести
21.25 Санта-Барбара
22.25 Эх, дороги
22.55 Музыка всех поколений
23.10 Худ. фильм "Чемпион"
01.00 Вести
01.30 Арт-обстрел

ЧЕТВЕРГ, 4

ОРТ

22.55 Футбол. Чемпионат России. Динамо (Москва) - Спартак (Москва)
01.00 Вести

"Лунный свет"
23.45 Взгляд
00.50 Худ. фильм "Верный Руслан"
03.50 Музыкальные клипы
03.55 Это было... было...
04.20 "Мушкетёры XX лет спустя" 2 с.

Россия

8.30 Утренний экспресс
9.00 Вести
9.15 Деловая Россия
9.45 Время деловых людей
9.55 Самолёт - товар особы

10.25 Джентльмен-шоу
10.55 Санта-Барбара
11.50 "Преступление со многими неизвестными" 2 с.

13.00 Вести
13.20 Торговый дом "Ле-Монти"
13.25 Магазин недвижимости
13.40 Док. фильм из цикла "Время великих обманов". "Правда"

14.10 Деловой автограф
14.20 Ретро-шлягер
14.50 Мультсериал
15.20 Иванов, Петров, Сидоров и др.

16.00 Вести
16.20 Эй, ухнем
16.35 Деловая Россия
17.00 Россия в лицах
17.15 Там-там новости
17.30 Золотой ключик
17.45 Мультфильм

Бурятское телевидение
17.55 Династия. 61 с.

18.50 Панorama Бурятии
19.30 Курьер
19.40 Примите поздравления
20.10 Буряд орон
20.50 Курьер-2

Россия

21.00 Вести
21.25 Санта-Барбара
22.20 Маски-шоу
22.55 Худ. фильм "Последний раз, когда я видела Париж"
01.00 Вести
01.30 Ночное randevu. Ренат Ибрагимов

СУББОТА, 6

ОРТ

9.00 Весёлые истории в журнале "Ералаш"
9.35 Фильм "Мальва"

11.00, 16.00 Новости
11.10 Слово пастыря. Митрополит Кирилл

11.30 Не зевай
12.00 Утренняя почта
12.35 Смак
12.50 Сокровища Государственного исторического музея. Фильм 3

13.20 Фильм "Друг мой Колька"
14.50 Театр плюс ТВ. Наталья Гундарева
15.35 Автомобиль и Я.

16.20 Америка с М. Таратутой
16.50 Бомонд
17.50 При Бенуа
18.10 Брейн-ринг
19.00 Новости

19.20 В мире животных
20.00 Золотая серия. "Семь невест ефрейтора Збруева"
21.45 Спокойной ночи, малыши!

22.00 Время
22.45 Я вышла на Пикадилли
23.00 Футбол. Чемпионат России. Спартак (Москва) - Торпедо (Москва). 2 тайм
00.05 Что? Где? Когда?

01.15 Дни
01.55 Коллекция 1 канала. Мелодрама "Грозовой перевал"
03.50 "Я вас люблю". Концерт Сергея Захарова

04.50 "Мушкетёры XX лет спустя" 3 с.

Россия

9.00 Вести
9.15 Мультфильм
9.55 Телесериал "Элли и Джулс"

10.30 По вашим письмам
11.00 Грош в квадрате
11.35 Вертикаль

12.00 Вести в 11
12.15 Путешествие "Инвайт"
12.30 Доброе утро!

13.25 21-ый кабинет
13.55 Проще простого
14.30 "Заметки о театре". Второй Международный театральный фестиваль имени А. П. Чехова

15.00 Вести
15.20 Эй, ухнем
15.35 Де-факто
16.05 "Океан" 3 с.

17.00 Спорт-парти. Супер-игра

17.30 Дневник фестиваля "Нижегородская ярмарка"

17.45 Ток-шоу "Бесконечное путешествие"
18.25 Худ. фильм "Две стрелы"
20.00 Совершенно секретно
21.00 Вести
21.25 Субботний вечер с Алисой Фрайндлих
22.50 Программа "А"
23.50 Сделанов Голливуде. "Всё виноват посыльный"

ВОСКРЕСЕНЬЕ, 7

ОРТ

9.00 Тираж спортивного
9.10 Мультфильм
9.30 Фильм "Капитан Пилигрима"
11.00, 00.40 Новости
11.15 Непутевые заметки
11.30 Пока все дома
12.10 Утренняя звезда
13.00 Служба России. Военный курьер
13.30 Играй гармонь, любимая
14.00 В городе Н.
14.25 Очевидное невероятное
14.55 Смехопанорама
15.25 Тайны пиратских кладов
16.00 Новости
16.20 "30 лет спустя". Юбилей Государственного театра классического балета Н. Касаткиной и В. Васильева
17.10 Как то раз
17.20 Клуб путешественников
18.10 Мультфайверверк
18.55 Счастливый случай
19.50 Песня-96
21.00 Время
21.35 КВН-96
23.45 Детективное агентство "Лунный свет"
01.00 Любовь с первого взгляда
01.45 Музыкальная программа МТВ
02.15 "Мушкетёры 20 лет спустя" 4 с.

Россия

9.00 Не вырубить...
9.15 Мультфильм
10.05 Телесериал "Элли и Джулс"
10.30 Устами младенца
11.00 Футбол без границ
11.30 Присяга
12.00 Вести в 11
12.20 Парламентская неделя
13.05 Звуковая дорожка
14.00 Проще простого
14.30 Книжная лавка
15.00 Вести
15.15 Эй, ухнем
15.30 Крестьянский вопрос
16.00 "Океан" 4 с.
16.55 Караоке по-русски
17.15 В мире животных
17.50 Империя игр. "Украденные жёны"
18.45 Ваш партнёр
19.00 Волшебный мир Диснея
20.10 "Я смеюсь, чтоб не заплакать". Клара Новикова
21.00 Программа "А"
22.00 Зеркало
22.55 К-2 представляет: Юрий Никулин, Александр Зацепин, Светлана Светличная и Нина Гребешкова в программе "Сюжет"
23.50 Уксюши
00.20 Рек-тайм
00.35 Вести
00.55 Худ. фильм "Жажды страсти"

3 канал "БУРЯТИЯ"

ПОНЕДЕЛЬНИК, 1

21.00 Мультфильм
21.20 Курьер
21.30 "Династия" 133 с.
ВТОРНИК, 2
21.00 Мультфильм
21.20 Курьер
21.30 "Династия" 134 с.
СРЕДА, 3
18.00 "Династия" 135, 136, 137 с.
ЧЕТВЕРГ, 4
21.00 Мультфильм
21.20 Курьер
21.30 "Династия" 138 с.
ПЯТНИЦА, 5
21.00 Мультфильм
21.20 Курьер
21.30 "Династия" 139 с.
СУББОТА, 6
18.00 "Династия" 140, 141 с.
ВОСКРЕСЕНЬЕ, 7
18.00 "Династия" 142, 143 с.

ПОНЕДЕЛЬНИК, 1 ИЮЛЯ

16.00 Мультсериял "Гран-при"
 16.25 Сериал для подростков "Солти" 12 с.
 16.55 ПОСТ-музыкальные новости
 17.10 "Шесть новостей"
 17.20 "Аптека"
 17.30 Мультсериял "Сказки братьев Гримм". "Волк и лис"
 17.55 Христианская программа "Благая весть"
 18.20 Нон-стоп лист
 18.30 Примьера. Телесериал "Антонелла"
 19.15 "Прогнозы недели"
 19.45 "Музыкальный подарок"
 20.00 Нон-стоп лист
 20.10 "Шесть новостей"
 20.15 Шоу Бенни Хила
 20.30 ТРК "Ариг Ус" представляет: док-фильм "Театр танца "Бадма Сэсэг" Фестивали во Франции, Бельгии"
 21.15 "Восточный экспресс"
 21.30 X. ф. "Далёкий край" (вестерн)
 23.10 Юмористическая программа "Назло рекордам"
 23.35 Территория ТВ-6
 00.05 "Дорожный патруль"

ВТОРНИК, 2

16.00 Мультсериял "Гран-при"
 16.25 Сериал для подростков "Солти" 13 с.
 16.55 ПОСТ-музыкальные новости
 17.10 "Шесть новостей"
 17.20 "Аптека"
 17.30 Мультсериял "Сказки братьев Гримм". "Шесть лебедей"
 17.55 Христианская программа "Благая весть"
 18.20 Нон-стоп лист
 18.30 Телесериал "Антонелла"
 19.15 "Акулы перва"
 20.05 Музыкальный подарок
 20.20 "Шесть новостей"
 20.30 Телегра "Деньги... Деньги? Деньги!"
 21.15 "Восточный экспресс"
 21.30 Нон-стоп лист

21.40 К 60-летию службы ГАИ программа "Город в лицах": начальник ГАИ РБ Антонов И. Ф.
 22.10 X. ф. "Кровавый камень" (США)
 23.45 "Стиль" (CNN)
 00.15 ПОСТ-музыкальные новости
 00.30 "Дорожный патруль"

СРЕДА, 3

12.00 Мультсериял "Сказки братьев Гримм": "Четверо умных братьев"
 12.25 X. ф. "Дикая собака Динго"
 14.00 ПОСТ-музыкальные новости
 14.15 "Шесть новостей"
 14.25 Нон-стоп лист
 14.35 Детективный сериал "Жёлтая нить" 2 с.
 15.30 Программа "Город в лицах": начальник ГАИ РБ Антонов И. Ф.
 16.00 Мультсериял "Гран-при"
 16.25 Сериал для подростков "Солти" 14 с.
 16.55 "Аптека"
 17.05 X. ф. "Запасной игрок"
 18.25 Нон-стоп лист
 18.35 Телесериал "Антонелла"
 19.20 Ток-шоу "Я сама": "Дети из прибрежки"
 20.10 "Музыкальный подарок"
 20.25 Нон-стоп лист
 20.30 "Шесть новостей" (спец. выпуск)
 20.45 "Скандалы недели"
 21.15 "Восточный экспресс"
 21.30 X. ф. "Из жизни отыхающих"
 23.00 "Шесть новостей" (спец. выпуск)
 23.05 Детективный сериал "Ночная жара"
 00.00 "Дорожный патруль"
 00.15 ПОСТ-музыкальные новости
 00.30 "Те, кто..."
 00.50 Диск-канал
 01.20 "Шесть новостей" (спец. выпуск)

ЧЕТВЕРГ, 4

16.00 Мультсериял "Гран-при"
 16.25 Сериал "Солти" 15 с.
 16.55 ПОСТ-музыкальные новости

РАДИО
ПОНЕДЕЛЬНИК, 1

6.12 "Анонс". Радиообозрение передач текущей недели.
 6.20 Радиожурнал "Земля родная" (на бур. яз.)
 6.45-7.00 Информация, объявления.
 7.22 "Выборы-96".
 19.22 Республикаанские известия (выпуски на бур. и рус. яз.)
 19.50-20.10 Выступление кандидата в Президенты России.

ВТОРНИК, 2

6.12 Республикаанские известия (выпуски на рус. и бур. яз.)
 6.40 Обзор республиканских газет.
 6.45-7.00 Информация, объявления.
 7.22 "Шанс" - музыкальный выпуск программы.
 7.47 - 8.10 Передача "Межнациональные отношения": сегодня и завтра с участием А. Д. Карнышева - заместителя Председателя Народного Хурала Республики Бурятия.
 19.22 - 19.52 Специальный выпуск республиканских известий.

ЧЕТВЕРГ, 4

6.12 "Ин-бизнес".
 6.45-7.00 Информация, объявления.
 7.22 Утренний концерт.
 7.35 - 8.00 Программа "Резонанс".
 12.10 - 13.00 Передача музыкальной редакции.

известия (выпуск на бур. и рус. яз.)

СРЕДА, 3

6.12 Республикаанские известия (выпуски на рус. и бур. яз.)

6.40 Обзор республиканских газет.

6.45-7.00 Информация, объявления.

7.22 "Шанс" - музыкальный выпуск программы.

7.47 - 8.10 Передача "Межнациональные отношения": сегодня и завтра с участием А. Д. Карнышева - заместителя Председателя Народного Хурала Республики Бурятия.

19.22 - 19.52 Специальный выпуск республиканских известий.

ЧЕТВЕРГ, 4

6.12 "Ин-бизнес".

6.45-7.00 Информация, объявления.

7.22 Утренний концерт.

7.35 - 8.00 Программа "Резонанс".

12.10 - 13.00 Передача музыкальной редакции.

ПОНЕДЕЛЬНИК, 1.07

17.10 "Шесть новостей"
 17.20 "Дорожный патруль"
 17.35 "Аптека"
 17.45 "Шесть новостей" (спец. выпуск)
 17.50 Мультфильм "Урок музыки"
 18.00 Христианская программа "Благая весть"
 18.20 Нон-стоп лист
 18.30 Телесериал "Антонелла"
 19.15 Ток-шоу "Профессия": шоффёр
 20.05 "Музыкальный подарок"
 20.20 Нон-стоп лист
 20.30 "Шесть новостей" (спец. выпуск)
 20.35 X. ф. "39 ступеней" (триллер, реж. Альфред Хичкок)
 22.00 Сериал "Теория заговоров": "Подпольная война абортов"
 22.50 X. ф. "Удар головой" (комедия)
 00.25 "Те, кто..."

ПЯТНИЦА, 5

16.00 Мультсериял "Гран-при"
 16.25 Сериал для подростков "Солти" 16 с.
 16.55 ПОСТ-музыкальные новости
 17.10 "Шесть новостей"
 17.20 "Дорожный патруль"
 17.35 Мультсериял "Сказки братьев Гримм": "Владычница мельничного круга"
 18.00 Христианская программа "Благая весть"
 18.20 Нон-стоп лист
 18.30 Телесериал "Антонелла"
 19.15 Ток-шоу "Сделай шаг"
 20.05 "Музыкальный подарок"
 20.20 "Спорт недели"
 20.50 "Шесть новостей" - "ВЫБОРЫ-96"
 21.15 "Восточный экспресс"
 21.30 Нон-стоп лист
 21.40 X. ф. "Тридцатого уничтожить" 1 с.
 23.10 "Вы - очевидец"
 23.40 X. ф. "Тридцатого уничтожить" 2 с.
 00.40 ПОСТ-музыкальные новости
 00.55 "Те, кто..."

СУББОТА, 6

12.00 Мультфильм "Том, Джерри и их друзья"
 13.00 Детский сеанс: "Бродяга Севера" 8 с.

14.45 "Нью-Йорк, Нью-Йорк"
 15.15 Мир путешествий: "Вояджер" 19 с.

16.10 Нон-стоп лист

16.20 Программа для детей "Это мы не проходили"

16.45 Сериал "Неоновый всадник" 14-15 с.

18.25 Христианская программа "Благая весть"

18.50 По страницам ЧАЙ-клуба

19.20 "Музыкальный подарок"

19.35 X. ф. "Одиночное плавание"

21.15 Нон-стоп лист

21.25 ПОСТ-музыкальные новости

21.40 X. ф. "31 июня" 1, 2 с.

00.10 С. Галанин и гр. "Сергия"

ВОСКРЕСЕНЬЕ, 7

12.00 Мультсериял "Кругосветное путешествие Вилли"

12.25 Детский сериал "Флиппер"

13.20 "Русское лото"

13.40 Сериал "Мстители": "Смерть наследства"

14.30 Мир путешествий: "Вояджер" 20 с.

15.25 Нон-стоп лист

15.35 Сериал для подростков "Неоновый всадник" 16-17 с.

17.15 X. ф. "Укрощение строптивой"

18.35 Христианская программа "Благая весть"

19.00 М. ф. "Как казаки в футбол играли" и др.

19.20 "Музыкальный подарок"

19.35 X. ф. "Идеальный муж" (Мэт Диллон, комедия)

21.15 Нон-стоп лист

21.25 "Мое кино": мультипликация

22.15 X. ф. "Патриотическая комедия" (реж. В. Хотиненко)

00.00 Транс-шоу Жан-Поля Готье

19.22 - 19.52 Республикаанские известия (выпуски на бур. и рус. яз.)

ПЯТНИЦА, 5

6.12 Республикаанские известия (выпуски на рус. и бур. яз.)

6.40 Обзор республиканских газет.

6.45-7.00 Информация, объявления.

7.22 "Шанс" - музыкальный выпуск программы.

7.22 - 8.10 Передача "Межнациональные отношения": сегодня и завтра с участием А. Д. Карнышева - заместителя Председателя Народного Хурала Республики Бурятия.

19.22 - 19.52 Специальный выпуск республиканских известий.

ЧЕТВЕРГ, 4

6.12 "Ин-бизнес".

6.45-7.00 Информация, объявления.

7.22 Утренний концерт.

7.35 - 8.00 Программа "Резонанс".

12.10 - 13.00 Передача музыкальной редакции.

СУББОТА, 6

6.40 Обзор республиканских газет.

22.20 "Дерзкие и красивые"
 22.45 Телегазета
 23.00 Сериал: "Детективы Д. Х. Чейза" "Реквием для голоса и фортепиано" 3 с.
 00.00 Сегодня
 00.35 Музыкальный канал

ПЯТНИЦА, 5.07

16.00 Анонс "Саломея"
 17.00 Теннис. Уимблдон-96
 18.00 "Сегодня"
 18.35 Герой дня
 19.00 Муз. поздравления
 19.45 Мир кино: "Мертвая голова русского ученого" (США)
 22.20 "Дерзкие и красивые"
 22.45 Телегазета
 23.00 Сериал: "Детективы Д. Х. Чейза" "Реквием для голоса и фортепиано" 4 закл. серия

СУББОТА, 6.07

9.00 Анонс, муз. канал
 9.45 Ералаш
 10.00 Сегодня
 10.35 "Энциклопедия чудес"
 11.00 "Войска особого назначения" док. сер.
 11.25 Наше старое кино: "Три дня Виктора Чернышова"
 13.00 "Времечко"
 13.30 Спорт. программа
 14.00 Сериал
 15.00 Red Wave представляет "Путешествие цирка мира"
 15.30 "Город собак"
 17.00 Анонс. Сериал: "Боишься ли ты темноты?"
 17.30 Футбольный клуб
 18.00 "Сегодня"
 18.35 "Герой дня"
 19.00 Муз. поздравления
 19.45 Телегазета

СРЕДА, 3.07

20.00 Анонс "Саломея"
 21.00 Теннис. Уимблдон-96
 22.00 Сегодня
 23.00 Сериал: "Детективы Д. Х. Чейза" "Реквием для голоса и фортепиано" 1 с. (Италия)
 00.00 Сегодня
 00.35 Муз. канал

СОЁЛОЙ гуламтанууд—клуб ордонууд, театр библиотекүүд—тон хүндэй байдалда оронхой. Тэдэнэй олонуудын хүдэлхээ болижо хаагдажа, хаягдахашье түйдээ хүрэхэнүүдийн үсөөн бэшэ. Хүдэлэе боложо байна гуламтанууд схэнхи ушартай нэрэ зүүгээд лэ байдаг язтай. Хаа-яа үнгэргэгдэг хэмжээ ябуулганууда хүнэйшие ябахан үсөөршээ. Тэд энэ хэмжээ ябуулгануудны ямаршье даа наир нааданай үдэл эмхидхэгдэнэ ха юм даа. Харин тэрэ урдандаалади, үдэр бүри шахуябууллагдажа байдаг ажалнай оро һээрээ үгы болошоо.

Эдэ бүгэдэхе харажажа байхада, уйдхартай. Хэрбээ республикин хэмжээгээр абаад үзэхэдэ, хүгжэмэй гү, али хатай, үгышие хаадуунай, мүн зүжэгэй гү, али зурагай талаар элдэб конкурс харалганууд олошорнон шэнги байбал,

аймагуудта, илангаяа хүдээ нютагуудта, иимэ байдал замхашаан гэхэдэ, балай алдуу болохогүй гэжэ наагдана.

Тэд сёёлой бүхыг гуламтагууд имэй байдалт гэжэ хэлэхын аргагүй. Али болохороор арга шадалаа бэдэржэ, тэдэнэй олохонийн, арад зонойнгоо алтан баялигыг арьбадхан, ажалаа ябуулаха гэжэ оролдоно. Жэшээн, Ивалтын аймагай Хурамшия нютагыг агаад үзээдэ. Хоёр мянгаад хүнэй ажаануудаг энэ томохон тосхондо сёёлой гуламтанууд хүдэлнөөр. Хэдэй жэлэй саада тээ, түймэрэй аюулаар эндэхийг ойнхан, хоёр дабхар сёёлой ордон носошоо һэн. Мүнөө сёёлой байсан үхижүүдэй саадай хуушан

хүсслэтий.

Хурамшия эдир хатаршадай "Улаалзай" гэжэ арадай ансамбл бэлгиг шадабаряараа республика дотороо үнийг суурханхай. Энэ нютагай хүгжэмэй нургуулида хореографи заадаг С. Д. Доржиева тусаан самлии хүтэлбэрийдэг байхай юм. Мүнөө жэлэй республиканска харалгадаа тэдэнэр амжалтатай хабадажа, арадай гэхэн хүндэтэ нэрэ

АРАДАЙН ГАА БАЯЛИГЬИЕ АРЬБАДХАН...

байрада оронхой. Эндэ Хурамшия арадай театр хүдэлнэ. Энэ жэлэй декабрь наадаа 30 жэлэнгээ ойе тэмдэглэхээ энэ театрые сёёлой эдэбхитэй хүдэлмэрийлэгшэ В. С. Забхан охижээ хүтэлбэрийн. 15 хүннөө бүридэхэн арадай театр табианаа зүжэгүүд олон. Мүнөө тэдэнэр Лобозеровий "Наследство" гэжэ зүжэг дээрэх хүдэлнэ. Владимира Самажапович энэ зүжэгье өөрөө оршуулж а, театрнагаа 30 жэлэй ойдо зориуулан, нютагаархидайнгаа анхаралда дурадхаха

зэргэдэх хүртэхэн байна.

Хурамшия нютагай охижээдэйн хүтэлбэрийн захиргаанай байшандыа ороходо, нэгэ таалгадан түбхинэхэн библиотекын үүдэн ходо нээлтэтэй," хүнүүда таалгарялагүй ябажа байдаг. "Аймагай эрхим библиотекарь" гэжэ нэрээ зэргэйтэй Г. Д. Очирова уншагшадаа урин наалгайгаар угтан, анхаралтайгаартэдэнэшагнан, һонинуудаараа хубалладаг заншалттай.

—Мүнөө манай библиотекэдээ мянгаад уншагшад тоологдоно. Ушоотихэдэ, зунай үедэ, тосхонхонмай холо бэшэ оршодог нютагай дунда нургуулиин "Черемушки". Улаан-Үдийн 1-дэхи лицей-интернатий "Туяа" гэжэ зунай лагерьнуудта амардаг үхижүүдэй номоор хангадагби.

Библиотекын номой тоо мүнөө 8 мянгаадта хүрэнэ. Республикаада хэблэгдэдэг бүхыг газетэнүүдэ, түбэй 4 газетэ болон бэшэшие журнальные аванабди. Уншагшадны ходо ябажал байдаг. Тэдэнэнгээ һонирхолы татахаа гэжэ элдэх хэмжээ ябуулгануудые эмхидхээгбди,—гэжэ Галина Дащацыреновна маңда хөөрөө нэн.

Эдэхий үүсхэлтэй хүдэлже байна эдэх хүнүүдэй урда олон хараа бодолнууд табяатай гэжэ тэмдэглэхээ хэрэгтэй. Юундэб гэхэдэ, мүнөөдэрэйнгээ ажал хэрэгүүд тухай тэдэнэр хөөрхэдэе, заабол, саашанхи түсбүүд тухайгаа омогорхон дурсадаг байхай юм.

В. ШАГДУРОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ Г. Д. Очирова, В. С. Забханов.
М. ШАНТАКОВЫЙ фото.

Номой таг

БУРЯАД УГСААТАНДА ХАБААТАЙ

Москвагай "Экопресс", "Прогресс-Панагея" гэхэн хэблэлийд хамтаржа, Лев Гумилёвой "Чёрная легенда" гэжэ ном 20 мянган хэхэгээр барлажа гаргаа. Энэ номдо "Арузья и недруги Великой стеши" гэжэ нэртэй гаршаг үтгэнхэй. Суглуулан согсологшо ба редакторын В. Мичурин.

"Ежегодный доклад правительства комиссии 1993 год" гэхэн согсолбори Москвагай гидрометеохэблэлэй таагтаа хэблэгдэн гарваа. Тэрээн соо Байгал шадархи байгаали ашаглаха,

Байгаль далай хамгаалха талаар асуудалнууд гол түлэб хараада айтсанхай.

Түүхэнээ эрдэмтэн А. Халиковай "Монголы, татары, Золотая Орда и Болгария" гэхэн монографи Казань хотын "ФЭМ" хэблэл 5 мянган хэхэгээр гаргаба.

"Роскартография" хэблэлэй таагтаа Эрхүүгэй болон Москвагай ном хэблэгшэд хамтаран, "Байгаль" гэжэ нэртэй атлас 5 мянган хэхэгээр уншагшадай анхаралда табяа.

Эрхүүгэй Зүүн Сибириин

номой хэблэлдэ "Памятники истории и культуры Иркутска" гэжэ очеркнуудай согсолбори 5 мянган хэхэгээр хэблэгдээ. А. В. Дулов энэ номын сутгуулан согсолнон юм.

Энэл хэблэлдэ баа тэды хэхэгээр М. Сафоновой "Неизвестный Лунин" гэжэ ном "Потаённые планы декабристов в Сибири" гэхэн гаршагтайгаар барлагдаан байна.

Т. АНДРЕЕВА,
Н. КОСЕНКОВА.

Москва.

Хайраты Баяр, Тимур хүбүүдэймийн гэнтийн аюулда оржо, сархаа урид наа баанаа ушараар элэх хүндэ байдалда ороод байхадамнай, манай гашуудал хубалдажа, мантай сут байлааны бүгэдээ зондо, хамта хүдэлдэг цүхэдтэо, республикин аймагуудай болон хотын гульваанарта, районой эрдэм нуралсалай таагыгэ дагшинаарта, мэргэжэлэй дундаа даа дээдэх нургуулиин эрхилэгтийн болон багшанарта, дээдэн эмхи зургаануудай хүтэлбэрийншэдэ, шэнжэхэй ухаанай ажалшадта, министерствэнүүдээ фэрийнгээ гэр бүлүү, түрэлхидэйнгээ зүгнээ үнэн зүрхэнэй баярые хүргэнэбди.

С.Д. Намсараевай гэр бүлээ, түрэлхидэйн.

Т.БАДМАИН.

Эмхидхэн байгуулагшад - Буряад Республикин Президент, Арадай Хурал болон Правительство

Редактор А.Л. АНГАРХАЕВ.

РЕДАКЦИОННОКОЛЛЕГИ: РИЧЧИНОВ С.Д. (редакторий орлогийн), ЖИГЖИТОВ Б.-М.Ж. (хариусалгатай секретарь), ГАРМАЕВ Р.Б. (Буряад Республикин Президентийн ба Правительствийн аппарат), СҮНДАРОНД.Д. (Буряад Республикин Арадай Хурал), таагтуудын дагшид: ДАШЕЕВА Г.Х., ДОНДГОЙ Ц.Ц., ОЧИРОВ С.Д., САМБИЛОВА Т.В., ПИНТАЕВ В.И. (хэблэлэй директор).

Манай адрес:

670000, Улаан-Үдэ, Каландариншилийн үйлсэ, 23, "Буряад үзүүн" газетийн редакции.

Газет хэблэлэй 2 хуудаан хэмжээтэй.

Индекс 50901. Хэхэг 4170. Хэблэлдэ тушаагдаан саг 17.00.

"Республиканская типография" гэхэн АО-до газетэ хэблэгдээ.

Директорийн телефон: 2-40-45. Б-0079-дэхи номертойгоор бүрилхэлдэ айтсанхай. Заказ № 793.

МВД-нээ
мэдээсэнэ
**ХУЛГАЙ
ОЛОШОРЮУР**

ГАИ-хаа иимэ мэдээсэл атгава: "Үнгэрэөд байна хорин хоногий туршадаа республикинхаргуулиудаар хэдэн аюул боложо, эндэ 13 хүн наа баанаан, 82 хүн гэмтээн баана. Тийхэдэ Улаан-Үдээ гэнэ усал тохёолдожо, найман хүн наа баанаан, зариманин гэмтэжэ, больницада оруулагдаан байхай юм. Эндэхэдэн баримтаа дурдлтай. Бэшүүрэй аймагай Нарин-Нуга тосхоний үйлсэдэ 28 наатай эхэнэр "КРАЗ" машинада дайрүүлж, наа баараа. Харин ашаанай машинийн эзэн аюул хэхэн газархаа тэргэдэхээ һэдэлгэ гаргаа. Үнгээшийнхаа, аймагай ГАИ-тай хүдэлмэрийгэшдээ баригдажа, хэрэгийн арадай сүйтээ элгээгдээ.

Зунах ханаа эрэж, үхижууд ауран соогоо газаа наадага, сэргэдэг болобо. Зүгөөр эдэнэр даадан дундаа гэнтэ харгы дээрэ гараж, жолоошодто хүндэ байдал тохёолдуулна. Улаан-Үдийн Сэлэнгэ мүрэнэй баруун бээси Кабанскин үйлсэд б-тай басаган харты дээрэ гараж, түргэнөөр яваан "Жигулида" дайрнуудаад больницада оруулагдаба.

Үнгэрэөд байна хорин хоногий туршадаа 44 машина, мотоцикл хулгайлалгаба. Улаан-Үдийн ДОСААФ-ай гараж соохоо хулгайлалгадаан "Урал" машина мүнөө хүртээр олдононгүй. Ключевской үйлсийн иэгээ айлай гараж соохоо хулгайшадай гартаа орохон "Жигули" дээдэ-Онгостой шадар олдово. Гартай пистолет баринаан хулгайшад эртэ үглөгүүр Газарай нөөсэхэргэлхэсталаар комитетийн гараж соо оржо, харуулшиандай айлгаад, хоёр хүнгэй машинадаа үүзүүж, тэргээшоо. Нэгэ машинаадаа ойн соорхойдо орхигдоон, харин нүүгэдэнь бэдэрэлгэнэ байнаар. Мүн июниин 5-да "Жигули" машина хулгайлалгаша Селенгинск тосхондо баригдаба.

Үнгэрэнх ёсоо республика дотор мянганыа дээшэ гэмтэ ябуулга хэдээ. 300 гэмтэн баригдажа, хуулиин харюусалгада хабаадуулагдаха болбо. Энэ ўе соо 12 хүн алуулсан байгаа. Хоёр хүн баригдаа. Энээнээ ёдна хүндэ добтолжо, сохион, юумынч буялжадаа абаан 31 хумиган баригдаба. Мүн эхэнэрые хүсөөр эдлэхэн 10 ушар болоо. Нэгэ бандит элирүүлэгдээ. Тийхэдэ айлай байрада оржо, хулгай хэхэ 520 ушар тохёолдоон байхай юм. 295 хулгайшан баригдажа, хуулиин харюусалгадаахань.

Редакции телефонууд: редакторий - 2-50-96, приёмийн - 2-54-54, редакторий орлогийн - 2-68-08, хариусалгатай секретарийн - 2-50-52, скретариадай - 2-62-62, таагуудай: шинийн политикийн - 2-55-97 (даагшид), 2-61-35, 2-56-23, социалистико-экономикийн - 2-64-36 (даагшид), 2-63-86, 2-61-35, 2-67-81, сёёлой, эрхэмий болон нургуулиудай - 2-60-21, (даагшид), 2-57-63, олонийнхүдэлмэрийн ба мэдээсэлд - 2-54-93, (даагшид), 2-34-05, 2-69-58; оршуултын - 2-67-81; корректорийнудай - 2-33-61, компьютерийн түйбий - 2-66-76. Манай корреспондентийн: Агинскда - 42-19; Закаменска - 30-61.

"Бурятия" хэблэлэй телефонууд: директор - 2-49-94, бухгалтери - 2-23-67, вахта - 2-35-95.